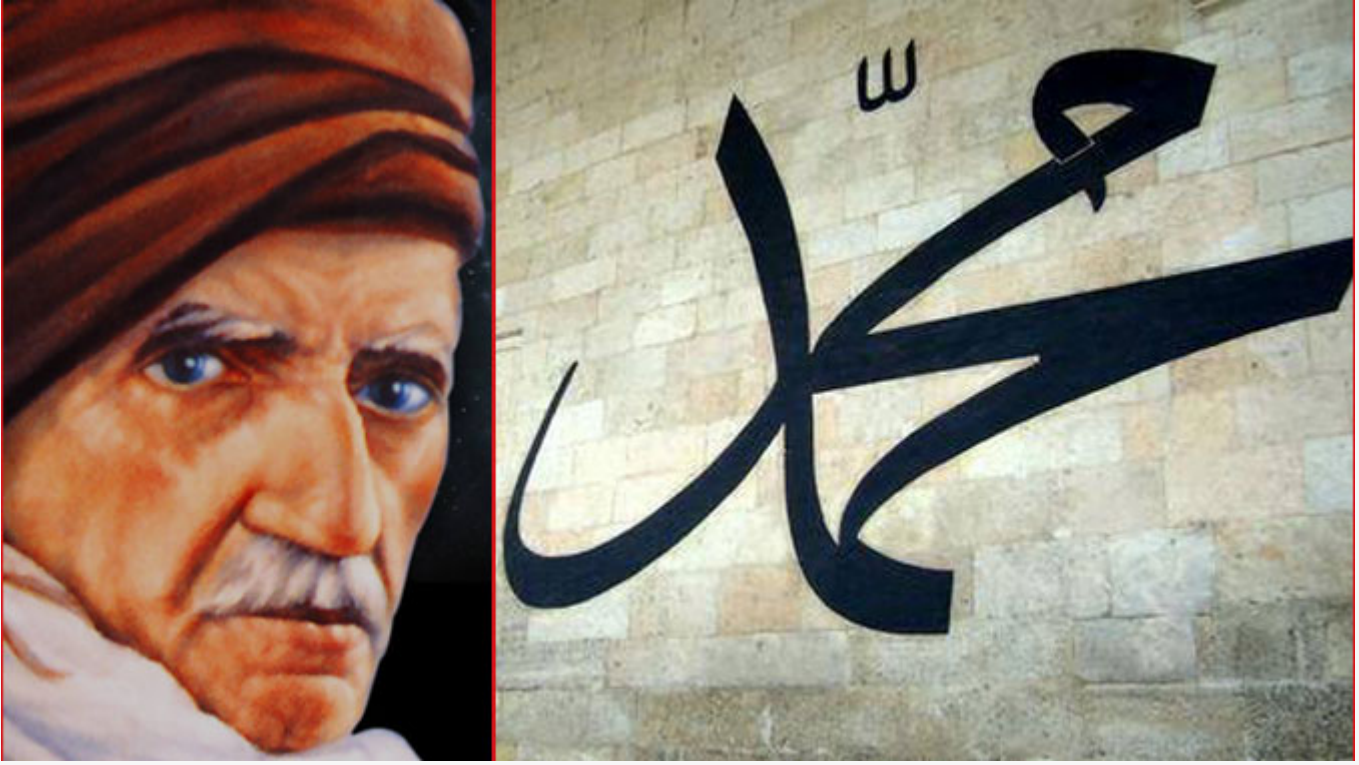

Bediüzzaman neden “İslâmiyet başka dinlere kıyas edilmez” demiştir?

Başka vicdanî dinlere kıyasen, şeriatı siyasetten tecritle o zann-ı batılı tasdik etmeyiniz. Zira, dinimiz nasıl ki manevî ve vicdanî ve uhrevî ve naklîdir; maddî ve siyasî ve akli ve meaşî tanzim ve temin ediyor.

Ey Mebusan-ı Ahali!

Hukukullah tabir olunan menafi-i umumiyeyi bostan-ı medeniyette Mebus-i ilâhînin aynülhayat şeriatıyla iska ediniz; tâ ki medeniyetimiz bu hayat ile gençliğini ebedileştirsün ve adalet-i ilâhiye de hakkıyla tezahür etsün. Zira, adalet-i ilâhiye arş-ı şeriatı tecelli ediyor. Oradan nazil olan ahkâmı düsturu'l-amel yapınız; tâ ki hukukullahta izinsiz tasarruf lâzım gelmesin. Sahib-i hakkın izni olmasa tasarruf caiz olmaz. İnsanlar hür oldular, lâkin yine ibadullahtırlar.

İstibdat denilen dev-i derendenin pençe-i gaddarında hanım-ı hatime-i edyan sükût ile ibka edilmişti. Şimdi elbette, taht-ı medeniyette oturan ve efkâr-ı umumî denilen Süleyman-ı meşrûtiyetin engüşt-i mübareğine, her hasiyet-i teshire malik nigîn-i Şeriat-ı Garra lâyıık görülecek. Evet bunu lâyıık görünüz, fiilen de tebrik ve inkıyat ediniz. Bırakmayınız, meşrûtiyetin yed-i âdilânesine yakışan o seyfullah-ı beyzaya istibdadın pis pençesi ilişsin ve ağrazına vesile ederek o mübareği lekedat etmesin.

Milyonlarca dâhîlerin nusus-i kâtiadan istihracıyla Şecere-i Tuba gibi teşaub etmiş ve siyaseten ve maslahaten hangisinin hangi meselesine temessük caiz bulunmuş “Yaş ve kuru ne varsa apaçık bir kitapta yazılmıştır” (En’am Sûresi: 59) sırrını tefsir eylemiş olan mezahib-i erbaadan o define-i bîpayan ve bîintiha, o cevahirle memlûdur ya, o Şeriat-ı Garradan ahkâm-ı âdile ve hakaik-ı ulviyeyi düstur olmak üzere tanzim için hamele-i şeriatın efkâr-ı umumiyesine müracaat ediniz; tâ ki, meşrûtiyetteki hakaik ve Kanun-i Esas’deki ahkâmı, daha mükemmel daha vazih, Şeriat-ı Garra’dan istihraç ve tanzim etsinler; nasıl ki az himmetle Mecelle-i Ahkâmı tanzim ettiler. Zira hablülmetîn-i hayatımız olan ittihad-ı umumî bununla tahakkuk edecek ve kuvvet bulacaktır.

Şimdiye kadar şems-i İslâmiyet sehab-ı muzlim-i istibdat ile ve onun neticesi olan sû-i ahlâk ve zaaf-ı diyanetle mestur-i münkesif ve ma’kes olan kamer-i medeniyet, haylûlet-i cehalet ve vahşet ile münhasıf olduğundan, hâşâ, din-i İslâm müsaid-i istibdat ve atalet olduğuna dair bazıları için bir zann-ı batıl hâsıl olmuştur.

“Hikmet mü’minin yitik malıdır; nerede bulsa alır” (Tirmizî, Kitabü’l-İlim: 19) bir şeriatıta esas olsa, acaba ne senetle, ne suretle mâni-i terakki olur. Siz de meşrûtiyeti “meşrûiyet” ünvanı ile tavsif ve telâkki ve telkin ediniz; tâ ki o batılı tekzip edesiniz. Yoksa, başka vicdanî dinlere kıyasen, şeriatı siyasetten tecritle o zann-ı batılı tasdik etmeyiniz. Zira, dinimiz nasıl ki manevî ve vicdanî ve uhrevî ve naklîdir; maddî ve siyasî ve aklî ve meaşî tanzim ve temin ediyor. Bazı Avrupa muhakkikleri demişlerdir ki: “Bazı aktârdaki insanların daire-i medeniyete duhullerine vasıta-i yegâne İslâmiyettir.” Müslümanların lâhm u demlerine karışmış olan din-i İslâm, onların hissiyat ve efkârında müessir ve vicdanlarında sultan-ı mutâ olduğundan şimdi esas-ı terakkiyi metin bir esasa istinat ettirmek için efkâr ve ezhan meyanında seyyale-i elektrikiye gibi cereyan eden mesail-i diniye ile vicdanlarıyla muhabere ve neşredilsin.

Eski Said Dönemi Eserleri, Makalât, s. 29

LÛGATÇE:

abdullah: Allah’ın kulu.

ibadullah: Allah’ın kulları.

dev-i derende: Yırtıcı dev.

hanım-ı hatime-i edyan: Son din hanımı.

engüş-ti mübarek: Mübarek parmak.

nigîn-i Şeriat-ı Garra: Parlak şeriat yüzüğü.

nusus-i kâtıa: Keskin naslar.

teşaub: Şubelenme, dal budak peyda etme.

memlû: Dolu.

Mecelle-i Ahkâm: İslâm hukukunun muamelât kısmının bir araya getirilmesi ve bunların zamanın şartlarına göre düzenlenmesiyle meydana gelen kanun kitabı.

sehab-ı muzlim-i istibdat: İstibdadın, baskının karanlık bulutu.

mestur-i münkesif: Tamamen örtülmüş, kapanmış.

haylûlet-i cehalet ve vahşet: Cehalet ve vahşetin araya girmesi.

münhasif: Sönük, gölgelenmiş.

meaş: Hayat, geçim.

lâhm u dem: Et ve kan.

sultan-ı mutâ: Kendisine boyun eğilen güç.